KAROLINA DMOCH, DARIA SKRZYPEK

WROGA ARCHITEKTURA

CZY MOŻNA TO ZAPLANOWAĆ LEPIEJ?

Elementy architektury, które celowo ograniczają interakcje społeczne, wymuszają izolację lub uniemożliwiają wspólne korzystanie z przestrzeni (np. siedzenie obok siebie), określa się najczęściej jako

WROGĄ ARCHITEKTURĘ
lub
ARCHITEKTURĘ DEFENSYWNĄ
lub
PROJEKTOWANIE WYKLUCZAJĄCE

WROGA ARCHITEKTURA

OZNACZA DZIAŁANIE:

- CELOWO WYMIERZONE **PRZECIWKO OKREŚLONEJ GRUPIE UŻYTKOWNIKÓW**
- MAJĄCE ZAPOBIEGAĆ **NIEPOŻĄDANEMU KORZYSTANIU Z OBIEKTÓW** W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

PRZYKŁADY WROGOŚCI W PROJEKTOWANIU:

- **PODPÓRKI I ŁAWKI** → strome, z podłokietnikami lub przegrodami, wykonane ze stopów metali, często pozbawione wygodnego siedziska i umożliwiające jedynie krótkie oparcie .

! **ŁAWKI ZAMIAST PRZYTUŁKU** → Przytułki często nakładają szereg wymogów, które wykluczają poszukujących pomocy. Jest to chociażby: bycie abstynentem lub konieczność rejestracji jako bezrobotny w urzędzie pracy. Osoby, które nie spełniają tych warunków Pozostają bez żadnego schronienia.

! W rezultacie wroga architektura w formie nieprzyjaznych ławek pozbawia bezdomnych ostatnich dostępnych możliwości humanitarnego odpoczynku i regeneracji.

KOMENTARZ

Ławki jako element przestrzeni publicznej służą tymczasowemu użytkowaniu i powinny być dostępne dla wszystkich jako dobro publiczne. Jednak wraz z próbą ograniczenia zachowań uznawanych za niepożądane, takich jak spanie, osoby najbardziej potrzebujące zostają wykluczone i odrzucone przez społeczeństwo.

Mamy do czynienia z **konfliktem interesów**. Miasto dąży do utrzymania porządku w przestrzeni publicznej, ale nie traktuje grupy docelowej równo, co wynika z hierarchizacji społeczeństwa i uprzedzeń wobec osób bezdomnych.

Warszawa, ławka dla introwertyka z napojem gratis.

Ławki w Japonii, pogorszony komfort wszystkich.

Siedziska bez oparć na publicznym placu w Paryżu.

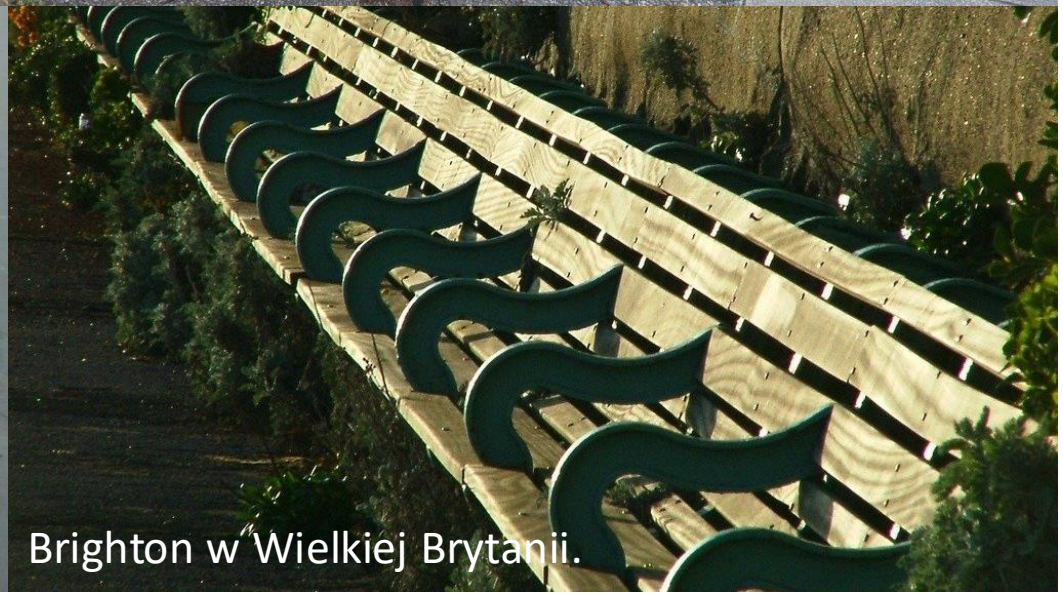

Brighton w Wielkiej Brytanii.

https://regiodom.pl/tak-miasta-walcza-z-bezdomnymi-oto-wroga-architektura-kolce-kraty-i-niewygodne-lawki-w-miejscach-publicznych-zobacz-przyklady/gh/c9-15747862

PRZYKŁADY WROGOŚCI W PROJEKTOWANIU:

- **KOLCE** → pokrywające wszelkie płaskie przestrzenie, uniemożliwiające przystanek na murku czy schodach.

! Takie rozwiązanie ogranicza nie tylko osoby bezdomne, ale też wszystkich użytkowników. Nie pozwala nawet na chwilowe zatrzymanie się w sytuacjach wyjątkowych, takich jak przegrzanie, osłabienie czy ból fizyczny.

! Brak możliwości korzystania z murków sprawia, że ludzie zaczynają odpoczywać na ziemi, pod nimi. Przestrzeń miejska staje się mniej funkcjonalna oraz wizualnie nieprzyjazna.

WYJAŚNIENIE:

Kolce umieszczane są w miejscach gęstego ruchu – jak na przykład metro, stacje kolejowe, przyuliczne schody prowadzące do kamienic. To zapobiega powstawaniu korków na drogach komunikacji, usprawniając przepływ ludzi.

KOMENTARZ

Czy jest to jednak konieczne?

W przypadku takich rozwiązań warto zachęcić do dyskusji nad alternatywnymi podejściami.
Czy nie powinno się regulować takich kwestii w drodze przepisów, zamiast polegać na fizycznych barierach?

Francja, śruby na schodach – do drzwi... łukiem.

Miami, mogła być ławka, wyszedł płotek.

Barcelona, podróżny nie może przysiąść i odpocząć.

Nie siadać na hydrantach, Nowy Jork.

https://regiodom.pl/tak-miasta-walcza-z-bezdomnymi-oto-wroga-architektura-kolce-kraty-i-niewygodne-lawki-w-miejscach-publicznych-zobacz-przyklady/gh/c9-15747862

PRZYKŁADY WROGOŚCI W PROJEKTOWANIU:

- **INNE BARIERY**→ spady przy budynkach, usypane kamienie, ławki o nietypowej formie, mury z wystającymi fragmentami.

! Są to formy zagracania przestrzeni. Zamiast oznaczyć miejsce plakietką (np. „rozbijanie namiotów w tym miejscu jest zabronione i grozi grzywną"), decyduje się na fizyczną modyfikację przestrzeni.

! W efekcie **bardziej odstraszają młodzież niż osoby bezdomne**.

WYJAŚNIENIE:

Jest to najczęściej wroga architektura dodana na skutek niepożądanej aktywności zaobserwowanej w różnych miejscach.

KOMENTARZ

Czy jest to jednak konieczne?

W przypadku takich rozwiązań warto zachęcić do dyskusji nad alternatywnymi podejściami.
Czy nie powinno się regulować takich kwestii w drodze przepisów, zamiast polegać na fizycznych barierach?

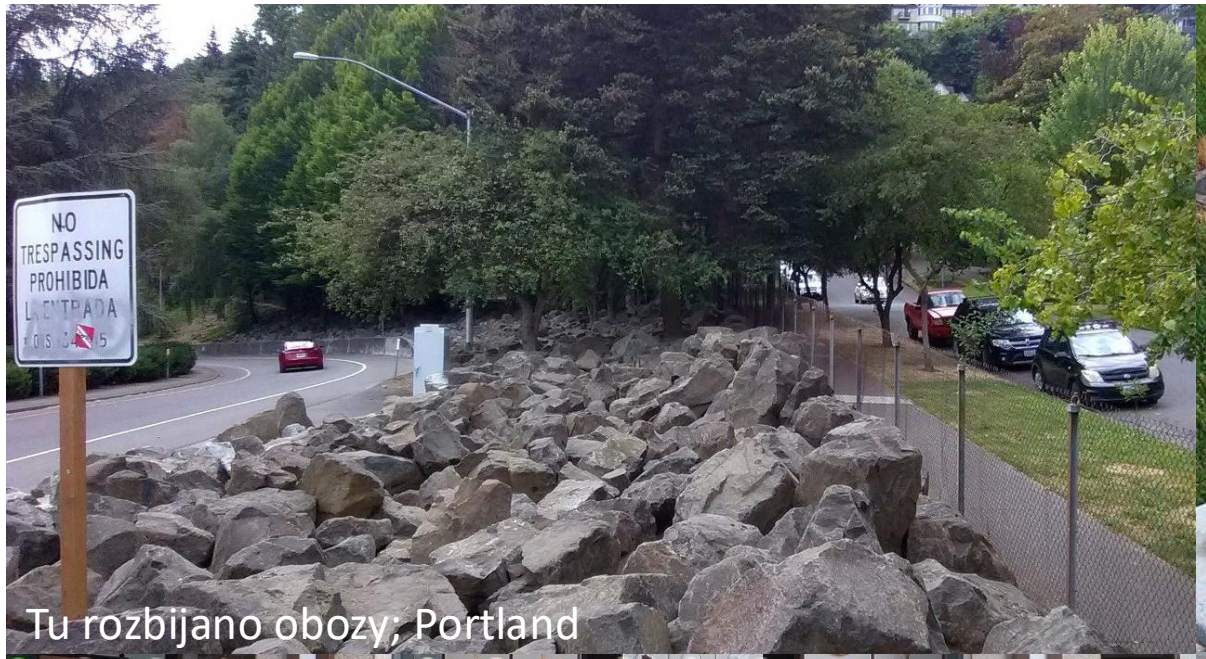

Tu rozbijano obozy; Portland

Zniechęcenie do wykonywania trików na deskorolce

Pochyła powierzchnia, niepozorna; Włochy.

„Perfekcyjny antyobiekt”; Londyn.

https://regiodom.pl/tak-miasta-walcza-z-bezdomnymi-oto-wroga-architektura-kolce-kraty-i-niewygodne-lawki-w-miejscach-publicznych-zobacz-przyklady/gh/c9-15747862

ZASTANAWIAMY SIĘ NAD TYM:

Czy wroga architektura jest wynikiem segregacji społecznej, czy jej przyczyną?

NASZA REFLEKSJA:

Uważamy, że wrogie projektowanie dehumanizuje osoby znajdujące się w trudnych sytuacjach, tym samym niżej w hierarchii społecznej. Odbierając im ostatnią możliwość odpoczynku i próbując ***„wymazać"*** ich z pola widzenia, społeczeństwo staje się ślepe na problem biedy i bezdomności.

CELE WROGIEJ ARCHITEKTURY:

- Ochrona przestrzeni miejskiej i jej użytkowników
- Walka z różnymi przejawami wandalizmu i zachowań nieakceptowalnych

„Niektóre zachodnie miasta wypowiedziały również wojnę deskorolkarzom, stosując niewielkie wybrzuszenia na powierzchniach, takich jak kamienne ławki czy schody."

Krytycy współczesnego defensywnego designu zaznaczają, że **uderzając w jedną grupę, można nieświadomie skrzywdzić inną.**

Na przykład rozwiązania mające utrudnić jazdę na deskorolkach, mogą jednocześnie ograniczyć dostępność przestrzeni dla osób starszych, dotkniętych niepełnosprawnościami lub rodziców z wózkami.

https://www.morizon.pl/blog/wroga-architektura-defensive-design/

CYTAT WYKORZYSTANO W KRÓTKIM MATERIALE WIDEO ZNAJDUJĄCYM SIĘ NA NASTĘPNYM SLAJDZIE.

AUTOR WSKAZUJE, ŻE WROGA ARCHITEKTURA POZA PRZECIWDZIAŁANIEM NIECHCIANYM ZACHOWANIOM – UDERZA RÓWNIEŻ W OSOBY PRZEMĘCZONE I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, KTÓRE POTRZEBUJĄ NA CHWILĘ USIĄŚĆ, ZNALEŹĆ PRZESTRZEŃ NA "*ODDECH*".

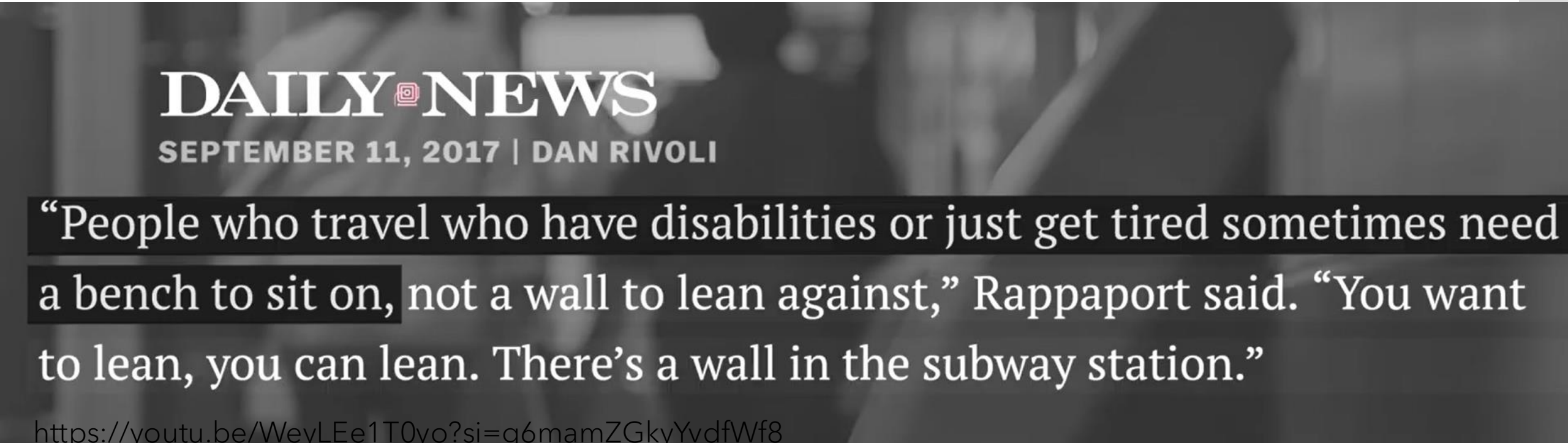

https://youtu.be/WevLEe1T0yo?si=g6mamZGkyYvdfWf8

CZYM JEST "DEFENSIVE DESIGN"?
PROBLEM NA SKALĘ ŚWIATOWĄ

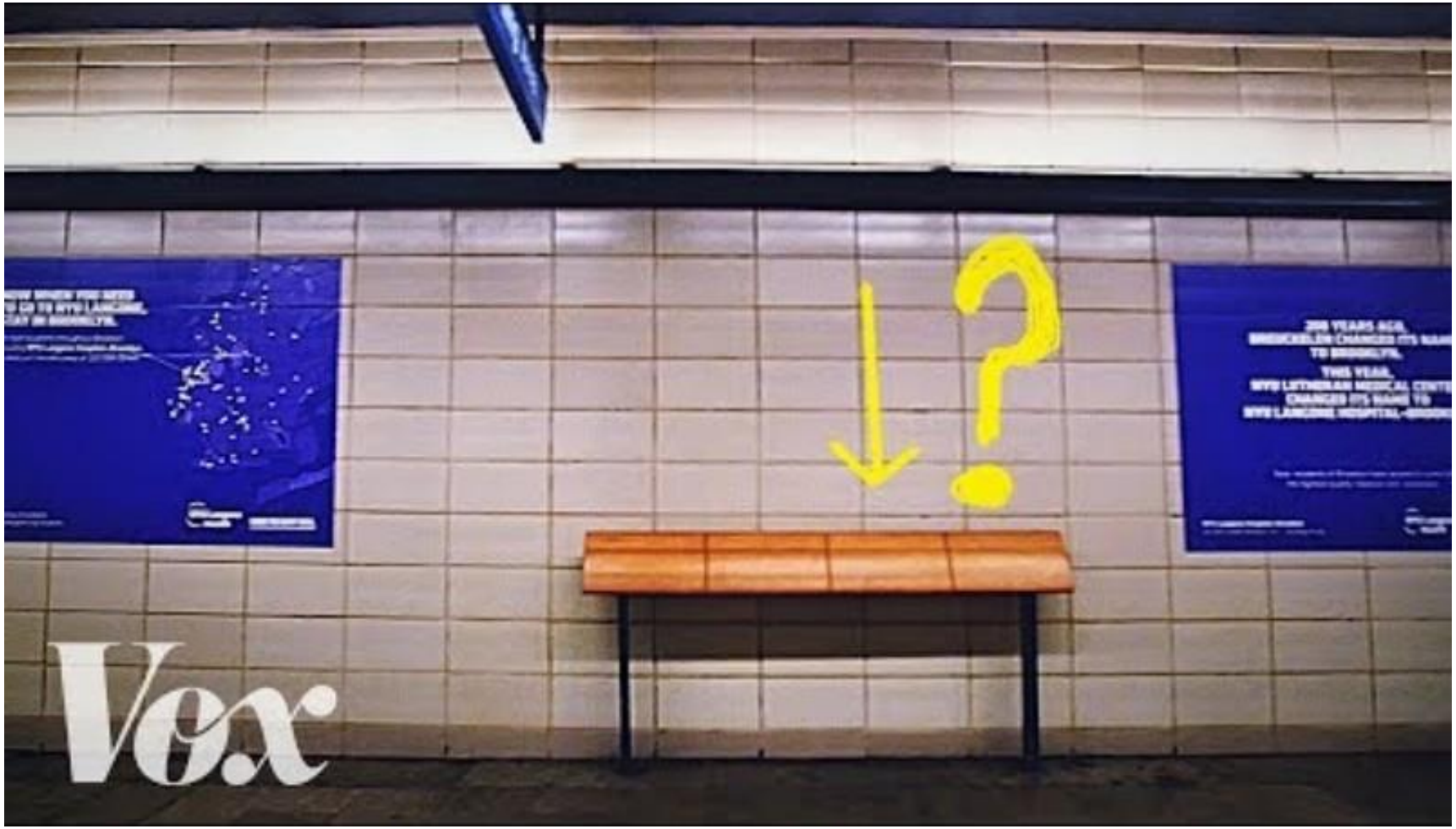

ŹRÓDŁA

1) FOTOGRAFIE: https://regiodom.pl/tak-miasta-walcza-z-bezdomnymi-oto-wroga-architektura-kolce-kraty-i-niewygodne-lawki-w-miejscach-publicznych-zobacz-przyklady/gh/c9-15747862

2) RESEARCH I CYTAT (slajd nr.11): https://www.morizon.pl/blog/wroga-architektura-defensive-design/

3) RESEARCH: https://kmag.pl/article/wroga-architektura

4) FILM DEFENSIVE DESIGN: https://youtu.be/WeyLEe1T0yo?si=g6mamZGkyYvdfWf8